

DECIZIE Nr. 4/2018 din 22 ianuarie 2018
EMITENT: ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE - COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR
CHESTIUNI DE DREPT

PUBLICATĂ ÎN: MONITORUL OFICIAL NR. 213 din 9 martie 2018

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 4
din 22 ianuarie 2018

Dosar nr. 2.524/1/2017

Gabriela Elena Bogasiu - vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și
Justiție - președintele completului
Lavinia Curelea - președintele delegat al Secției I civile
Eugenia Voicheci - președintele Secției a II-a civile
Ionel Barbă - președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Raluca Moglan - judecător la Secția I civilă
Mihaela Tăbârcă - judecător la Secția I civilă
Rodica Susanu - judecător la Secția I civilă
Alina Iuliana Țuca - judecător la Secția I civilă
Mirela Vișan - judecător la Secția I civilă
Mirela Polițeanu - judecător la Secția a II-a civilă
Roxana Popa - judecător la Secția a II-a civilă
Ruxandra Monica Duță - judecător la Secția a II-a civilă
Rodica Dorin - judecător la Secția a II-a civilă
Tatiana Gabriela Năstase - judecător la Secția a II-a civilă
Viorica Trestianu - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Dana Iarina Vartires - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Maria Hrudei - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Marius Ionel Ionescu - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Mona Magdalena Baciu - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, investit cu soluționarea Dosarului nr. 2.524/1/2017, a fost constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă

și ale art. 27⁵ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare (Regulamentul).

Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Elena Adriana Stamatescu, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulament.

Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizările conexe formulate de Curtea de Apel Alba Iulia - Secția I civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: "dacă dobânda legală penalizatoare acordată prin hotărâri judecătorești pentru eşalonarea plății sumelor stabilite prin hotărâri judecătorești cu titlu de drepturi salariale reprezintă venituri salariale sau venituri asimilate salariilor în sensul art. 55 alin. (2) lit. j¹ din Legea privind Codul fiscal nr. 571/2003, cu modificările și completările ulterioare [art. 76 alin. (2) lit. p) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare], supuse impozitării și plății celorlalte contribuții sau reprezintă despăgubiri în sensul art. 42 lit. b) din Legea nr. 571/2003 [art. 62 lit. h) din Legea nr. 227/2015], nesupuse impozitului".

Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, ce a fost comunicat părților, conform dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă; intimații-pârâți Tribunalul Argeș, Tribunalul Vâlcea și Ministerul Justiției au depus puncte de vedere asupra chestiunii de drept.

În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Curtea de Apel Alba Iulia - Secția I civilă a dispus, din oficiu, prin Încheierea din 5 septembrie 2017, în Dosarul nr. 4.337/107/2016, aflat pe rolul acestei instanțe, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la chestiunea de drept menționată.

2. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 18 septembrie 2017, cu nr. 2.524/1/2017.

3. În aceeași ședință publică, același complet a dispus sesizarea instanței supreme, în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la aceeași chestiune de drept, în Dosarul nr. 4.768/107/2016.

4. Sesizarea a fost înregistrată la Înalta Curte de Casație și Justiție cu numărul 2.525/1/2017. Față de identitatea de obiect s-a dispus conexarea acesteia la Dosarul nr. 2.524/1/2017.

II. Norma de drept intern ce formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

5. Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 571/2003):

"Art. 42. - În înțelesul impozitului pe venit, următoarele venituri nu sunt impozabile (...)

b) sumele încasate din asigurări de orice fel reprezentând despăgubiri, sume asigurate, precum și orice alte drepturi, cu excepția câștigurilor primite de la societățile de asigurări ca urmare a contractului de asigurare încheiat între părți, cu ocazia tragerilor de amortizare. Nu sunt venituri impozabile despăgubirile în bani sau în natură primite de către o persoană fizică ca urmare a unui prejudiciu material suferit de aceasta, inclusiv despăgubirile reprezentând daunele morale; (...)"

Art. 55. - "(...) (2) Regulile de impunere proprii veniturilor din salarii se aplică și următoarelor tipuri de venituri, considerate asimilate salariilor: (...)

j¹) sume reprezentând salarii, diferențe de salarii, dobânzi acordate în legătură cu acestea, precum și actualizarea lor cu indicii de inflație, stabilite în baza unor hotărâri judecătorești rămase definitive și irevocabile; (...)"

6. Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 227/2015):

Art. 62. - Venituri neimpozabile

"În înțelesul impozitului pe venit, următoarele venituri nu sunt impozabile: (...)

h) despăgubirile în bani sau în natură primite de către o persoană fizică ca urmare a unui prejudiciu material suferit de aceasta, inclusiv despăgubirile reprezentând daunele morale; (...)"

Art. 76. - Definirea veniturilor din salarii și asimilate salariilor

"(...) (2) Regulile de impunere proprii veniturilor din salarii se aplică și următoarelor tipuri de venituri, considerate asimilate salariilor: (...)

p) sume reprezentând salarii/solde, diferențe de salarii/solde, dobânzi acordate în legătură cu acestea, precum și actualizarea lor cu indicii de inflație, stabilite în baza unor hotărâri judecătorești rămase definitive și irevocabile/hotărâri judecătorești definitive și executorii; (...)"

III. Expunerea succintă a procesului

7. În dosarele în care s-au formulat sesizările, prin cererile înregistrate pe rolul Tribunalului Alba, reclamantii - judecători, asistenți judiciari și personal auxiliar de specialitate, în activitate în cadrul unor tribunale sau pensionari, au chemat în judecată pârâții Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor Publice, Curtea de Apel Pitești, Tribunalul Vâlcea, Tribunalul Argeș și, respectiv, Tribunalul Olt, solicitând obligarea acestora la restituirea sumelor reprezentând impozit și contribuții individuale reținute cu ocazia achitării despăgubirilor pentru prejudiciile cauzate prin plata eșalonată a titlurilor executorii, actualizarea acestor sume cu indicii de inflație, precum și obligarea pârâților la plata dobânzilor legale aferente, începând cu data reținerii sumelor și până la momentul plății efective.

8. În motivarea cererii, în Dosarul nr. 4.337/107/2016, reclamantele, ce au funcțiile de judecător și asistent judiciar în cadrul Tribunalului Argeș, au arătat că, prin hotărâre judecătorească irevocabilă, pârâții au fost obligați să le plătească mai multe sume reprezentând drepturi de natură salarială.

9. Față de faptul că aceste drepturi au fost eșalonate și plătite cu întârziere, prin hotărâri judecătorești pronunțate de Tribunalul Dâmbovița și Tribunalul Vâlcea s-au admis acțiunile reclamantelor și au fost obligați pârâții la plata prejudiciului cauzat, reprezentat de dobânda legală aferentă sumelor datorate, începând cu data de 14 februarie 2010, respectiv 2 iunie 2011 și până la data plății efective.

10. Ministerul Finanțelor Publice a stabilit faptul că sumele prevăzute în titluri executorii, reprezentând prejudiciul cauzat pentru plata cu întârziere, sunt drepturi salariale și sunt supuse regimului de impunere prevăzut de art. 55 alin. (2) lit. j¹) din Legea nr. 571/2003.

11. Contrar acestei susțineri, în ceea ce privește impozitarea sumelor reprezentând daunele-interese moratorii acordate, Ministerului Justiției a apreciat asupra regimului fiscal al acestora, în sensul că nu se impozitează și nu pot fi reținute contribuții individuale, având în vedere faptul că

nu reprezintă drepturi salariale, ci despăgubiri civile.

12. Ca urmare a ședinței Colegiului de conducere al Tribunalului Argeș din data de 10 noiembrie 2015, față de punctul de vedere exprimat de Ministerul Justiției, a fost adoptată o hotărâre, prin care s-a statuat că aceste sume nu sunt supuse impunerii la sursă, pentru că nu reprezintă un drept salarial sau venituri derivate din drepturi salariale, în sensul art. 55 din Legea nr. 571/2003.

13. În același sens sunt și dispozițiile art. 4² lit. b) din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 44/2004, cu modificările și completările ulterioare.

14. Tocmai din acest considerent, sumele în discuție nu au fost plătite de ordonatorii de credite de la capitolul "Cheltuieli de personal", ci de la capitolul "Despăgubiri civile-59.17", așa cum rezultă din Adresa Ministerului Justiției nr. 5/42.640 din 14 octombrie 2015.

15. Pârâțul Ministerul Justiției a formulat întâmpinare, prin care a invocat excepția lipsei calității procesuale pasive, pe considerentul că în cauză este vorba de sume reprezentând impozit și contribuții individuale reținute și virate de către angajatorii reclamantelor, în speță Tribunalul Argeș și Tribunalul Vâlcea. Pe fond a apreciat că acțiunea nu este întemeiată.

16. Pârâțul Ministerul Finanțelor Publice, prin Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov, prin reprezentant teritorial Administrația Județeană a Finanțelor Publice Alba, a formulat întâmpinare, prin care a solicitat respingerea cererii formulate de reclamante. Față de prevederile art. 55 alin. (2) lit. j¹) din Legea nr. 571/2003, debitul principal (salariul) imprimă dobânzilor acordate în legătură cu acesta un regim fiscal propriu, distinct de regimul fiscal al despăgubirilor prevăzute de art. 42 lit. b) din aceeași lege.

17. Aceasta întrucât, chiar dacă art. 42 lit. b) din Legea nr. 571/2003 prevede că despăgubirile sunt neimpozabile, prin norma specială cuprinsă în art. 55 alin. (2) lit. j¹), legiuitorul a asimilat salariilor aceste tipuri de dobânzi din perspectiva impunerii, indiferent care ar fi natura lor juridică din punct de vedere civil.

18. Se mai semnalează faptul că sintagma referitoare la dobânzi din cuprinsul art. 55 alin. (2) lit. j¹) are o sferă de acoperire mai largă decât accesoriile drepturilor salariale [în sensul strict al celor prevăzute la art. 166 alin. (4) din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Codul muncii)], înțelegând că reglementarea fiscală a avut în vedere impozitarea oricărei sume care se află în legătură cu un drept salarial.

19. Pârâta Curtea de Apel Pitești a formulat întâmpinare, prin care a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată.

20. Prin Sentința civilă nr. 160 din 31 ianuarie 2017, pronunțată de Tribunalul Alba - Secția I civilă, s-a respins acțiunea.

21. Împotriva acestei sentințe au formulat apel reclamantele, reiterând susținerile din fața instanței de fond.

22. De asemenea a declarat apel incident pârâțul Ministerul Justiției.

23. În Dosarul nr. 4.768/107/2016, reclamanții sunt personal auxiliar de specialitate (în activitate sau pensionari), respectiv asistent judiciar în cadrul Tribunalului Vâlcea, iar prin hotărâri judecătorești irevocabile pârâții au fost obligați să le plătească mai multe sume având ca obiect acordarea unor drepturi de natură salarială.

24. Ca urmare a executării cu întârziere a acestor obligații, pârâții au fost obligați la plata unor despăgubiri, prin hotărâri judecătorești rămase irevocabile, pronunțate de Tribunalul Vâlcea și Tribunalul Prahova.

25. În esență, aceste hotărâri s-au întemeiat pe Decizia nr. 2 din 17 februarie 2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 411 din 3 iunie 2014 (Decizia nr. 2/2014), iar aceste despăgubiri au fost justificate prin faptul că, prin executarea eșalonată a obligației de plată stabilită prin hotărâri judecătorești, creditorul a suferit un prejudiciu.

26. Executarea acestor titluri executorii a început în luna decembrie 2015, prin plata primelor tranșe. Odată cu plata sumelor convenite în baza titlurilor executorii, reclamanților le-au fost calculate și reținute la sursă contribuție șomaj, contribuție pentru asigurări sociale, contribuție pentru asigurări de sănătate și impozit din despăgubirile convenite.

27. Prin Sentința civilă nr. 406 din 27 februarie 2017, pronunțată de Tribunalul Alba - Secția I civilă, a fost admisă acțiunea.

28. Împotriva acestei sentințe au formulat apel pârâții Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor Publice, Curtea de Apel Pitești și Tribunalul Olt, reiterând susținerile din fața instanței de fond.

29. În ambele dosare, la termenul de judecată din 20 iunie 2017, instanța de apel, din oficiu, a pus în discuția părților sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, cu privire la chestiunea de drept arătată.

30. În ședința publică din 5 septembrie 2017 sesizările au fost considerate admisibile, dispunându-se și suspendarea judecării, în temeiul dispozițiilor art. 520 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

IV. Motivele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

31. Prin încheierile pronunțate la data de 5 septembrie 2017, Curtea de Apel Alba Iulia - Secția I civilă a constatat admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, motivat de următoarele considerente:

- de lămurirea modului de interpretare a dispozițiilor art. 55 alin. (2) lit. j¹) din Legea nr. 571/2003 [art. 76 alin. (2) lit. p) din Legea nr. 227/2015] și art. 42 lit. b) din Legea nr. 571/2003 [art. 62 lit. h) din Legea nr. 227/2015] depinde soluționarea pe fond a cauzei, întrucât prin acțiunea formulată, reclamanții solicită aplicarea dispozițiilor art. 42 lit. b) din Legea nr. 571/2003 și exceptarea de la reținerea impozitului și a contribuțiilor individuale a sumelor plătite de angajator în temeiul unor hotărâri judecătorești prin care s-au acordat dobânzi pentru neexecutarea hotărârilor de acordare a drepturilor salariale;

- problema de drept enunțată este nouă, deoarece, prin consultarea jurisprudenței, s-a constatat că asupra acestei probleme Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o altă hotărâre;

- problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, consultate la data de 5 septembrie 2017.

V. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

32. După comunicarea raportului întocmit de judecătorii-raportori, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, intimații-pârâți Tribunalul Argeș, Tribunalul Vâlcea și Ministerul Justiție au depus puncte de vedere asupra chestiunii de drept.

33. Astfel, Tribunalul Argeș a apreciat că sumele reprezentând daune-interese moratorii acordate pentru sumele prevăzute în titluri executorii pentru magistrați și personalul instanței nu sunt supuse impozitării la sursă, pentru că nu reprezintă un drept salarial sau venituri derivate din drepturi salariale, în sensul art. 55 din Legea nr. 571/2003, ci reprezintă despăgubiri în sensul art. 42 lit. b) din Legea nr. 571/2003.

34. Tribunalul Vâlcea a opinat că, indiferent de natura juridică a dobânzilor legale stabilite prin hotărâri judecătorești, dispozițiile Codului fiscal, atât în vechea, cât și în noua reglementare, prevăd în mod expres obligativitatea calculării, reținerii și virării contribuțiilor către bugetul statului și în cazul dobânzilor legale stabilite în legătură cu drepturile salariale, prin hotărâri judecătorești definitive.

35. Ministerul Justiției a apreciat că sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, întrucât nu cuprinde o motivare temeinică cu privire la

îndeplinirea condițiilor de admisibilitate și nici nu se poate reține noutatea chestiunii de drept. Asupra fondului sesizării a susținut că debitul principal (salariul) imprimă dobânzilor acordate în legătură cu acesta un regim fiscal propriu, distinct de acela al despăgubirilor reglementate de art. 42 lit. b) din Legea nr. 571/2003, întrucât prin norma specială - art. 55 alin. (2) lit. j¹) - legiuitorul a asimilat salariilor aceste tipuri de dobânzi din perspectiva impunerii, indiferent care ar fi natura lor juridică din punct de vedere civil.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

36. Completul de judecată investit cu soluționarea apelurilor în dosarele nr. 4.337/107/2016 și nr. 4.768/107/2016 a apreciat că dobânzile acordate pentru eșalonarea plății drepturilor salariale stabilite prin hotărâri judecătorești irevocabile nu au caracter accesoriu față de debitul principal și nu reprezintă daune-interese datorate în temeiul art. 166 alin. (4) din Codul muncii, pentru salariul neachitat, pentru care angajatorul este de drept în întârziere de la data scadenței obligației de plată.

37. Prin Decizia nr. 2/2014 a fost identificată fapta ilicită ce a declanșat mecanismul răspunderii civile delictuale - achitarea de către stat cu întârziere a sumelor acordate prin hotărâri judecătorești. Prin urmare, dobânzile legale, pentru care se solicită a se constata exceptarea de la impozitare, reprezintă modalitatea de reparare a prejudiciului patrimonial constând în lipsa de folosință a unei sume de bani, ca urmare a angajării răspunderii civile delictuale, având din punct de vedere fiscal natura juridică a despăgubirilor prevăzute la art. 42 lit. b) din Legea nr. 571/2003 [art. 62 lit. h) din Legea nr. 227/2015], nefiind supuse impozitării.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

38. Curtea de Apel Alba Iulia (instanța de trimitere) a comunicat că nu a identificat hotărâri judecătorești în care să se regăsească problema de drept pusă în discuție, comunicând în schimb practica judiciară divergentă a tribunalelor din circumscripția sa, în materia juridică supusă discuției (Sentința civilă nr. 965 din 29 mai 2017, pronunțată de Tribunalul Hunedoara - Secția I civilă, definitivă și cele două sentințe pronunțate de Tribunalul Alba - Secția I civilă în cauzele în care s-au formulat sesizările).

Jurisprudența celorlalte instanțe din țară:

39. Curtea de Apel Bacău a comunicat că pe rolul Secției I civile din cadrul acestei instanțe nu au fost identificate cauze de genul celor menționate.

A fost exprimată opinia unanimă a judecătorilor Secției I civile din cadrul Curții de Apel Bacău, Tribunalului Bacău și Tribunalului Neamț, care este în sensul că dobânzile penalizatoare reprezintă despăgubiri, în sensul art. 42 lit. b) din Legea nr. 571/2003, nesupuse impozitării.

Opinia exprimată de judecătorii Secției a II-a civile, de contencios administrativ și fiscal din cadrul Tribunalului Neamț este în sensul că dobânda penalizatoare acordată prin hotărâri judecătorești pentru eșalonarea sumelor stabilite prin hotărâri judecătorești cu titlu de despăgubiri reprezintă venituri salariale, conform dispozițiilor art. 55 alin. (2) lit. j¹) din Legea nr. 571/2003.

40. Curtea de Apel Brașov a comunicat că nu a identificat hotărâri judecătorești în care să se regăsească problema de drept pusă în discuție.

Judecătorii Secției I civile a Curții au apreciat, în unanimitate, că dobânda acordată prin hotărâri judecătorești pentru eșalonarea plății sumelor stabilite prin hotărâri judecătorești cu titlu de drepturi salariale reprezintă un venit asimilat salariului și este supus impozitării, cum dispun expres normele înscrise în art. 55 alin. (2) lit. j¹) din Legea nr. 571/2003.

41. Curtea de Apel București a comunicat că, în urma consultării instanțelor din circumscripția sa, a rezultat opinia majoritară, exprimată de Tribunalul București - Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale, Tribunalul Călărași, Tribunalul Giurgiu, Judecătoria Giurgiu, Tribunalul Ialomița și Tribunalul Teleorman, în sensul că sumele acordate cu titlu de dobândă pentru eşalonarea plății sumelor stabilite prin hotărâri judecătorești cu titlu de drepturi salariale reprezintă despăgubiri în sensul art. 42 lit. b) din Legea nr. 571/2003 [dispozițiile art. 62 lit. h) din Legea nr. 227/2015], nesupuse impozitului. Au fost depuse și exemple de practică judiciară a Tribunalului Teleorman - Secția conflicte de muncă, asigurări sociale și contencios administrativ și fiscal (Sentința civilă nr. 435 din 29 iunie 2017, aflată în apel; Sentința civilă nr. 177 din 27 februarie 2017, aflată în apel; Sentința civilă nr. 308 din 3 mai 2017, definitivă).

În sensul opiniei contrare, conform căreia dobânzile acordate pentru plata cu întârziere a unor drepturi salariale, stabilite prin hotărâri judecătorești definitive, precum și sumele rezultând din actualizarea cu indicii de inflație a diferențelor salariale sunt supuse impozitului și celorlalte contribuții obligatorii prevăzute de lege, fiind venituri asimilate salariului, în sensul dispozițiilor art. 55 alin. (2) lit. j¹) din Legea nr. 571/2003, respectiv al dispozițiilor art. 76 alin. (2) lit. p) din Legea nr. 227/2015, s-au exprimat judecătorii Curții de Apel București - Secția a VII-a pentru cauze privind conflictele de muncă și asigurări sociale, care au depus exemple de practică judiciară în această materie (Decizia civilă nr. 3.003 din 17 mai 2017 și Decizia civilă nr. 4.369 din 18 septembrie 2017), Tribunalul București - Secția a II-a contencios administrativ și fiscal, Tribunalul Ilfov și Judecătoria Bolintin-Vale.

42. Curtea de Apel Cluj a comunicat că la nivelul acestei instanțe există o practică unitară, în sensul aprecierii ca neîntemeiate a cererilor de restituire a impozitului și contribuțiilor reținute de angajator cu ocazia plății dobânzii legale acordate prin hotărâri judecătorești, ca urmare a eşalonării unor drepturi salariale recunoscute anterior prin hotărâri judecătorești, fiind depuse în acest sens și hotărâri judecătorești definitive ce susțin practica relevantă (Decizia civilă nr. 714/A din 14 iunie 2017, Decizia civilă nr. 876/A din 27 iunie 2017 și Decizia civilă nr. 953/A din 8 septembrie 2017, pronunțate de Secția a IV-a pentru litigii de muncă și asigurări sociale a Curții).

Judecătorii Tribunalului Cluj, majoritar, au opinat în același sens, fiind identificată jurisprudența relevantă a acestei instanțe (Sentința civilă nr. 1.197 din 1 martie 2017 a Secției mixte, de contencios administrativ și fiscal, de conflicte de muncă și asigurări sociale, definitivă ca urmare a respingerii apelului prin Decizia civilă nr. 876/A din 27 iunie 2017, anterior menționată). A fost exprimată și o opinie potrivit căreia aceste sume nu sunt supuse impozitării, având caracterul unor despăgubiri pentru fapte ilicite.

43. Curtea de Apel Craiova a comunicat că la nivelul acestei instanțe nu au fost identificate hotărâri judecătorești în materia ce face obiectul sesizării.

Tribunalul Dolj a transmis opinia majoritară a judecătorilor, în sensul că sumele acordate cu titlu de dobânzi prin hotărâri judecătorești, ca urmare a eşalonării unor drepturi salariale recunoscute anterior, reprezintă venituri de natură salarială, impozabile din perspectiva art. 55 alin. (2) lit. j¹) din Legea nr. 571/2003, respectiv art. 76 alin. (2) lit. p) din Legea nr. 227/2015, în susținerea acestei opinii fiind depuse și exemple de practică judiciară (Sentința civilă nr. 2.774 din 7 iulie 2017, definitivă, și Sentința civilă nr. 2.959 din 19 septembrie 2017, aflată în apel, pronunțate de Secția conflicte de muncă și asigurări sociale).

A fost exprimată și o opinie contrară, în sensul că aceste sume au natura unor despăgubiri pentru fapta ilicită a angajatorului de a nu fi executat la timp sentințe definitive, natura acestora fiind stabilită de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 2/2014 și Decizia nr. 21 din 22 iunie 2015, pronunțată de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 743 din 5 octombrie 2015 (Decizia nr. 21/2015), fără a fi relevate exemple de practică judiciară în acest sens.

44. Curtea de Apel Galați a comunicat că nu s-au înregistrat cauze cu privire la problema de drept în discuție.

Judecătorii Secției I civile a Tribunalului Galați și judecătorii din cadrul Tribunalului Vrancea au

opinat în sensul că aceste dobânzi legale reprezintă modalitatea de reparare a prejudiciului patrimonial constând în lipsa de folosință a unei sume de bani, ca urmare a angajării răspunderii civile delictuale, având natura juridică a despăgubirilor prevăzute de art. 42 lit. b) din Legea nr. 571/2003, care nu sunt impuse impozitării.

45. Curtea de Apel Oradea a comunicat că Tribunalul Bihor - Secția I civilă a identificat practică judiciară în sensul respingerii acțiunii reclamanților având ca obiect restituirea impozitului calculat asupra dobânzilor plătite în temeiul hotărârilor judecătorești (Sentința civilă nr. 409/LM din 17 mai 2017, aflată în apel), cu mențiunea că opinia majoritară exprimată de judecătorii acestei instanțe este în sensul că dobânda penalizatoare acordată prin hotărâri judecătorești pentru eșalonarea plății sumelor stabilite prin hotărâri judecătorești cu titlu de drepturi salariale reprezintă despăgubiri în sensul dispozițiilor art. 42 lit. b) din Legea nr. 571/2003 [dispozițiile art. 62 lit. h) din Legea nr. 227/2015], nesupuse impozitului.

46. Curtea de Apel Pitești a comunicat că la nivelul acestei instanțe există o practică unitară, în sensul că dobânda penalizatoare acordată prin hotărâri judecătorești pentru eșalonarea plății sumelor stabilite prin hotărâri judecătorești cu titlu de drepturi salariale reprezintă venituri salariale sau venituri asimilate salariilor, fiind supusă impozitării și plății celorlalte contribuții. Au fost evidențiate spre exemplificare deciziile civile nr. 2.057 din 21 iunie 2017 și nr. 1.543 din 18 mai 2017 ale Secției I civile.

La nivelul Tribunalului Argeș și Tribunalului Vâlcea, practica judiciară a fost neunitară, opinia majoritară fiind în sensul celei exprimate de Curtea de Apel Pitești (de exemplu, Sentința civilă nr. 1.598 din 14 noiembrie 2016, pronunțată de Tribunalul Vâlcea - Secția I civilă, aflată în apel); în opinie minoritară aceste venituri sunt considerate despăgubiri, nesupuse impozitului, conform art. 42 lit. b) din Legea nr. 571/2003 [art. 62 lit. h) din Legea nr. 227/2015]. În acest sens s-a depus Sentința civilă nr. 755 din 23 mai 2017, pronunțată de Tribunalul Vâlcea - Secția I civilă, definitivă).

47. Curtea de Apel Ploiești a comunicat că a soluționat o singură cauză având ca obiect cerere de restituire a impozitului, soluționată definitiv în sensul respingerii acestei cereri.

La nivelul tribunalelor Prahova, Buzău și Dâmbovița s-a conturat opinia majoritară potrivit căreia dobânda penalizatoare acordată prin hotărâri judecătorești pentru eșalonarea plăților sumelor stabilite prin hotărâri judecătorești cu titlu de drepturi salariale nu reprezintă venituri salariale sau venituri asimilate salariilor supuse impozitării și plății celorlalte contribuții, fără a fi identificate exemple de practică în acest sens.

În sensul opiniei contrare s-a comunicat Sentința nr. 1.782 din 8 mai 2017, pronunțată de Tribunalul Prahova - Secția I civilă, aflată în apel.

48. Curtea de Apel Suceava a comunicat că opinia de principiu exprimată de judecătorii Secției I civile și ai Secției de contencios administrativ și fiscal din cadrul acestei instanțe este în sensul că problema de drept supusă analizei, vizând natura juridică a dobânzilor, a fost rezolvată de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 2/2014, fiind de asemenea reluată și în considerentele Deciziei nr. 21/2015, rezultând astfel că dobânzile legale pentru care se solicită a se constata exceptarea de la impozitare reprezintă modalitatea de reparare a prejudiciului patrimonial constând în lipsa de folosință a unei sume de bani, ca urmare a angajării răspunderii civile delictuale, având din punct de vedere fiscal natura juridică a despăgubirilor prevăzute de art. 42 lit. b) din Legea nr. 571/2003 [dispozițiile art. 62 lit. h) din Legea nr. 227/2015], nefiind supuse impozitării.

49. Curtea de Apel Timișoara a comunicat că pe rolul Tribunalului Caraș-Severin - Secția I civilă a fost identificată Sentința civilă nr. 1.189 din 17 iulie 2017, rămasă definitivă prin neapelare. Prin această hotărâre s-a stabilit că dobânda penalizatoare acordată prin hotărâri judecătorești reprezintă venit asimilat salariilor în sensul art. 55 alin. (2) lit. j¹) din Legea nr. 571/2003.

A fost identificată și Sentința civilă nr. 3.659 din 30 august 2017 a Tribunalului Arad - Secția de contencios administrativ și fiscal, litigii de muncă și asigurări sociale, aflată în apel, prin care s-a reținut că dobânzile acordate pentru neexecutarea sau executarea cu întârziere a obligațiilor de plată stabilite prin hotărâri judecătorești definitive nu pot fi impozitate, respectiv supuse plății

celorlalte contribuții.

50. Curtea de Apel Târgu Mureș a comunicat că la nivelul instanțelor din circumscripția sa nu au fost identificate cauze având ca obiect problema de drept supusă dezbaterii, dar opinia majoritară a judecătorilor este în sensul că dobânzile legale, pentru care se solicită a se constata exceptarea de la impozitare, reprezintă modalitatea de reparare a prejudiciului patrimonial constând în lipsa de folosință a unei sume de bani, ca urmare a angajării răspunderii civile delictuale, având din punct de vedere fiscal natura juridică a despăgubirilor prevăzute la art. 42 lit. b) din Legea nr. 571/2003 [art. 62 lit. h) din Legea nr. 227/2015], nefiind supuse impozitării.

51. Celelalte curți de apel nu au identificat practică judiciară în materie și nici nu au exprimat opinii teoretice.

52. Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare - Serviciul judiciar civil nu s-a verificat și nici nu se verifică, în prezent, practica judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale

53. În urma verificărilor efectuate se constată că instanța de contencios constituțional nu s-a pronunțat asupra constituționalității dispozițiilor legale supuse interpretării.

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

54. Prin raportul întocmit, conform art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, judecătorii-raportori au apreciat că sesizările formulate de Curtea de Apel Alba Iulia sunt inadmisibile, deoarece încheierile de sesizare nu cuprind o motivare temeinică asupra admisibilității și nu este îndeplinită condiția noutății chestiunii de drept.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

55. Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorii-raportori și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

Asupra admisibilității sesizării

56. Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept constată că nu sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile reglementate de dispozițiile articolului 519 din Codul de procedură civilă.

57. Potrivit normei menționate, "dacă în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată".

58. Această normă instituie o serie de condiții de admisibilitate pentru declanșarea procedurii privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, condiții care se impun a fi întrunite în mod cumulativ, după cum urmează:

1. existența unei cauze aflate în curs de judecată în ultimă instanță;
2. cauza care face obiectul judecății să se afle în competența unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță;

3. ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei aflate în curs de judecată;

4. chestiunea de drept identificată să prezinte caracter de noutate;

5. Înalta Curte de Casație și Justiție să nu se fi pronunțat asupra chestiunii de drept respective;

6. chestiunea de drept să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

59. Procedând la verificarea îndeplinirii acestor condiții, se constată că sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a fost făcută de Curtea de Apel Alba Iulia - Secția I civilă, învestită cu soluționarea apelului formulat împotriva Sentinței civile nr. 160 din 31 ianuarie 2017, pronunțată de Tribunalul Alba - Secția I civilă în Dosarul nr. 4.337/107/2016, și a apelului formulat împotriva Sentinței civile nr. 406 din 27 februarie 2017, pronunțată de Tribunalul Alba - Secția I civilă în Dosarul nr. 4.768/107/2016.

60. Deciziile ce urmează a fi pronunțate în apel sunt definitive, potrivit art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă. Din consultarea jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție nu rezultă că instanța supremă s-ar fi pronunțat asupra problematicii juridice cu care a fost învestită în acest dosar și nu este învestită cu soluționarea unui recurs în interesul legii cu acest obiect.

61. În concluzie, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept constată că în cauză sunt îndeplinite, parțial, condițiile de ordin procedural prevăzute de art. 519 alin. (1) din Codul de procedură civilă, urmând ca în continuare să se analizeze dacă problematica juridică cu care a fost învestită reprezintă o veritabilă chestiune de drept și dacă aceasta prezintă caracter de noutate.

62. Cu privire la primul aspect, în mod constant în jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept al instanței supreme s-a subliniat că această chestiune de drept trebuie să prezinte o dificultate suficient de mare, că problema de drept supusă dezbaterii trebuie să fie una veritabilă, legată de posibilitatea de a interpreta diferit un text de lege, fie din cauză că acest text este incomplet, fie că nu este corelat cu alte dispoziții legale, fie pentru că se pune problema că nu ar mai fi în vigoare. Într-o altă formulare s-a apreciat că această chestiune de drept trebuie să fie una reală și veritabilă, iar o atare calificare există numai atunci când norma de drept supusă discuției este îndoielnică, lacunară sau neclară, fiind susceptibilă, în atare condiții, să constituie izvorul unor interpretări divergente și, în consecință, al practicii neunitare.

63. Caracterul veritabil al chestiunii de drept trebuie să rezulte din încheierea de sesizare pronunțată de instanța de trimitere, întrucât completul de judecată învestit cu soluționarea pricinii este ținut, în primul rând, să stabilească dacă este o problemă de interpretare, care să prezinte o oarecare dificultate și care implică riscul unor dezlegări diferite ulterioare în practică.

64. Această încheiere trebuie să fie motivată, aptă să releve reflecția judecătorilor din complet asupra respectivei chestiuni de drept, asupra diferitelor variante de interpretare posibile, cu argumentele aferente, iar în final să conțină opțiunea provizorie, pentru o dezlegare pe care o consideră preferabilă, toate acestea pentru justificarea declanșării mecanismului de unificare a jurisprudenței consacrat prin dispozițiile art. 519 - 521 din Codul de procedură civilă.

65. Această exigență legală a fost subliniată constant în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, considerându-se imperios necesar că punctul de vedere al instanței de trimitere trebuie să cuprindă o argumentare temeinică asupra admisibilității sesizării, nu numai sub aspectul condițiilor de procedură, cât mai ales asupra circumstanțierii condiției privind ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei (Decizia nr. 20 din 22 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 588 din 5 august 2015; Decizia nr. 31 din 19 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 918 din 11 decembrie 2015; Decizia nr. 21 din 13 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 774 din 4 octombrie 2016).

66. Numai într-un atare context legal poate fi învestită Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, în condițiile prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, și de aceea este impusă condiția ca încheierea de sesizare să fie motivată în acest sens, fiind

de subliniat faptul că simpla dilemă cu privire la sensul unei norme de drept nu poate constitui temei pentru inițierea acestui mecanism de unificare jurisprudențială.

67. Raportat la cauza pendinte se constată că încheierile de sesizare cuprind opțiunea provizorie a judecătorilor instanței de sesizare, motivată, fără însă a argumenta caracterul îndoielnic, lacunar sau neclar al prevederilor art. 55 alin. (2) lit. j¹ din Legea nr. 571/2003 [art. 76 alin. (2) lit. p) din Legea nr. 227/2015] sau ale art. 42 lit. b) din Legea nr. 571/2003 [art. 62 lit. h) din Legea nr. 227/2015], pentru a căror aplicare a optat, instanța de trimitere mărginindu-se la reiterarea pur formală a cerințelor prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, fără a motiva, efectiv, în ce constă dificultatea de interpretare a normelor menționate.

68. Divergența de interpretare ce există între reclamant și pârâți, specifică procesului civil, nu este de natură a demonstra dificultatea acestei operațiuni logico-juridice, iar o analiză a normelor legale incidente în cauză conduce la concluzia că acestea sunt clare, accesibile și previzibile, iar aplicabilitatea normelor în discuție nu ridică vreo minimă problemă de interpretare.

69. Pe de altă parte, așa cum s-a remarcat în jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept al Înaltei Curți de Casație și Justiție, operațiunea de interpretare și aplicare a unor texte de lege la anumite circumstanțe, ce caracterizează fiecare litigiu, rămâne atributul exclusiv al instanței de trimitere și nu poate fi transferată completului constituit pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, care este ținut a da numai o rezolvare de principiu chestiunii de drept.

70. Așa fiind, sesizările formulate de Curtea de Apel Alba Iulia sunt inadmisibile cât timp încheierile de sesizare nu cuprind o motivare temeinică pe marginea admisibilității sesizării, sub aspectul existenței unei chestiuni de drept în sensul art. 519 din Codul de procedură civilă.

71. În ceea ce privește noutatea chestiunii de drept ce formează obiectul prezentei sesizări se constată că nici această condiție nu este îndeplinită, distinct de împrejurarea că această cerință nu a fost motivată prin încheierile de sesizare.

72. În lipsa unei definiții a "noutății" chestiunii de drept și a unor criterii de determinare a acesteia în cuprinsul art. 519 din Codul de procedură civilă, a revenit instanței supreme sarcina identificării acestor criterii pentru conturarea noțiunii de "noutate" care califică ca atare chestiunea de drept și pe baza acestora să hotărască dacă chestiunea de drept a cărei dezlegare se solicită este nouă.

73. Sub acest aspect s-a subliniat în practica Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept că noutatea unei chestiuni de drept poate fi generată nu numai de o reglementare nou-intrată în vigoare, ci și de una veche, cu condiția însă ca instanța să fie chemată să se pronunțe asupra respectivei probleme de drept pentru prima dată.

74. În acest sens, fără a absolutiza criteriul vechimii și fără a-l raporta în mod exclusiv la momentul adoptării actului normativ vizat, se constată că ceea ce prezintă importanță sub acest aspect este existența și dezvoltarea unei practici judiciare constante în materie.

75. Prin urmare, caracterul de noutate se pierde, pe măsură ce chestiunea de drept a primit o dezlegare din partea instanțelor, în urma unei interpretări adecvate, concretizată într-o practică judiciară consacrată, iar opiniile jurisprudențiale izolate sau cele pur subiective nu pot constitui temei declanșator al mecanismului pronunțării unei hotărâri prealabile.

76. Or, din examinarea hotărârilor judecătorești depuse la dosarul cauzei rezultă că există o practică consistentă și unitară, fără excepție, a instanțelor de apel, care consideră că dobânzile acordate pentru plata cu întârziere a unor drepturi salariale, stabilite prin hotărâri judecătorești definitive, precum și sumele rezultând din actualizarea cu indicii de inflație a diferențelor salariale sunt supuse impozitului și celorlalte contribuții obligatorii prevăzute de lege, fiind venituri asimilate salariului, în sensul dispozițiilor art. 55 alin. (2) lit. j¹ din Legea nr. 571/2003, respectiv al dispozițiilor art. 76 alin. (2) lit. p) din Legea nr. 227/2015, fiind așadar supuse impozitului pe venit.

77. Opțiunea provizorie a instanței de trimitere în sens contrar practicii judiciare arătate sau existența unei practici neunitare la nivelul tribunalelor, în primă instanță, în condițiile în care la

nivelul instanțelor de apel s-a consolidat o practică cu tendințe previzibile, nu susține concluzia apariției riscului unei practici judiciare neunitare și nu justifică intervenția preventivă a instanței supreme în cadrul acestui mecanism de unificare.

78. Așadar, chestiunea de drept a cărei dezlegare se solicită și-a clarificat înțelesul în practica judiciară, astfel că se poate concluziona că nu este îndeplinită nici cerința nouității chestiunii de drept prevăzută de art. 519 din Codul de procedură civilă, sesizările fiind inadmisibile și sub acest aspect.

79. Pentru toate aceste considerente,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibile, sesizările conexe formulate de Curtea de Apel Alba Iulia - Secția civilă în dosarele nr. 4.337/107/2016 și nr. 4.768/107/2016 pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile privind dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

"Dacă dobânda legală penalizatoare acordată prin hotărâri judecătorești pentru eșalonarea plății sumelor stabilite prin hotărâri judecătorești cu titlu de drepturi salariale reprezintă venituri salariale sau venituri asimilate salariilor în sensul art. 55 alin. (2) lit. j¹ din Legea privind Codul fiscal nr. 571/2003, cu modificările și completările ulterioare [art. 76 alin. (2) lit. p) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare], supuse impozitării și plății celorlalte contribuții sau reprezintă despăgubiri în sensul art. 42 lit. b) din Legea nr. 571/2003 [art. 62 lit. h) din Legea nr. 227/2015], nesupuse impozitului".

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 22 ianuarie 2018.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

GABRIELA ELENA BOGASIU

Magistrat-asistent,

Elena Adriana Stamatescu